

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben bázisba hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Irodalmi szemétfuvarozók.

Valahára nálunk is tudatára ébredt a kormány annak, hogy kell valamit tenni a pornografia ellen.

A szennyirodalom eddig neántsvirág volt nálunk épp úgy, mint az uzsora. Mind a kettőt egy védte, a liberalizmus alapelve: a szabad verseny. Ne legyen a közönség olyan gyenge, hogy kiuzsoráztassa magát és ne legyen olyan könnyen megtántoruló, hogy lelkét megmérgező olvasmányokat vásároljon. Legyen a jó irodalom a versenyben a győztes és verje le a szabad verseny feltételei alapján a szennyet.

Hát ez így elvnek kimondva szép és jóhangzásu, csak az a baj, hogy minden szép elv dacára is a közönség gyenge és könnyen megtántorul. Ezen pedig a legszebb elv és a legjobban hangzó liberális logika sem segít. A gyengét erősíteni, az elkukásra hajlandótól a kísértést távol kell tartani. Mert nem az a fő, hogy egyes, mesterkelt szellemi tornákkal kitalált elveket török-szakad fenntartsunk, hanem hogy a rosszal szemben mindenkor a jót juttassuk diadalra.

Ha ez nem megy a szabad verseny

alapján, tisztelettel félretesszük a szabad versenyt és nélküle, sőt ellenére fogunk boldogulni.

A pornografia mérge az elsők közt hívja ki az államhatalom teljes megtorló erejét. Itt nem lehet szó enyhítő körülményről, sem méltánylást érdemlő okokról. Ellenkezőleg, minden a legszigorubb megtorlást provokálja.

A pornografikus munka íróját és kiadóját a legaljasabb indok vezeti: a közönség nemtelen indulatainak felizgatása és kibaszálása saját zsebük érdekében. A haszonlesésnek leghitványabb faja ez, mert a piszokból vájja ki a maga szaraszait. Más bűncselekménnyel szemben lehet mentő körülmény a nyomor, a kétségbeesés, itt csak súlyosító körülményként szerepelhet az emberi, vagy helyesebben állati kapzsiság és az a gonosz kiszámítottság, mellyel a cselekmény végrehajtják.

A pornografia ott is lop, a hová más tolvaj be nem juthat: a családi otthon legbensejében, a gyermekszobában. Ott is talál ellopni valót, a legtisztább, legdrágább kincset: a gyermek lelkének tisztaságát. Más tolvaj sötétben lappang: a pornografia kiáll fényes nappal a körüti kirakatok üvegje mögé és onnan gya-

korolja gyalázatos mesterségét. Egyben azonban megegyezik a tolvajokkal: ő is modernizálódik. A mai tolvaj már villamos furógéppel dolgozik s dinamittal hártja el az akadályokat. A pornografia is nemcsak a nyomtatott betűt, hanem az illusztrációt, a színházat, orfeumot, kabarét is felhasználja a közönség hálóba kaparintására.

Sőt van egy tere a pornográfiának, mely a legveszélyesebb és ez az időszaki sajtó egy részében található fel.

Ez a legveszélyesebb. Olcsósága nagy kelendőseget biztosít részére. Fidi-busz, Kis Élclap, Magyar Figaró stb. címen hetenkint terjeszti a mérget az országban mindenfelé. De mit Fidi-busz! Az igazi pornografiát a nagy napilapok utolsó lapjain, az apróhirdetések rovatában találjuk fel. »Levelezés« a címe, szavankint öt fillér az ára, de ez alatt a kellemes cím és olcsó ár alatt folyik a legszemérmertlenebb pornografia, a szabott áron hirdetett leánykereskedés. És ezzel a galád üzlettel nem áttallanak olyan lapok foglalkozni, melyek nagy hangon hirdetik, hogy tizezerre megy előfizetők száma!

Ha már végre megembereli magát a magyar törvényhozás és az irodalmi fe-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hüvelykujj.

Biche ur körülményesen kötötte meg a nyakán a szalvétáját, miközben Bichené asszony a viaszkos vászon abroszra helyezte a levesestálat, homét a káposzta és kolbász inycsikladozó illata párologott. A kert kavicsa súlyos léptek alatt nyikorgott meg ekkor és az ajié, amelyet a postás elfelejtett bezárni, hirtelen kinyitott.

Egy csavargó állt előttük. Fakó arczát számtalan ránc szelte keresztül-kasul. Ferdére torzult szája hiús szírtben játszott. Formátlan, rongyos kalapja szinte odaragadt hegyes koponyájához. Kinyújtott keze egy nagy fatálhoz volt hasonlatos.

— Éhen halok, uram — nyöszörgött. — Szánjanak meg, szánjanak valami harapnivalót.

A lérij és a feleség felálltak, rémülten védelmet keresve, az asztal mögé húzódtak. Bichené nagyon halkán suttegtá:

— Ó, Léon! Nezd a hüvelykujját... egy gyilkos hüvelykujja ez!

Biche hirtelen elhatározással lábujjhegyre emelkedve, meglóbbálta a nagy leveseskanalat.

— Fogsz rögtön takarodni? Érted? ... De gyorsabban... különben ütök!

Az öreg koldus mintha süket volna, meg sem mozdult. Fekete körmű, szőrös ujjai, elálló, ormótlán, rengeteg, természetellenes nagyságu hüvelykujja mágnesként vonzották magukhoz Bichené merev tekintetét.

Biche ur egy lépést tett előre. A nyomorult akkor így dünnyögött:

— Jól van, jól van, na! Pusztulok máni!

A köszötn felgyenesedve, szuvas fogait mutatva, bosszuvágytól, haragtól terhes tekintettel röhögte:

— Megbánják még ezt! Kőből van a szivük!

A hogy a csavargó eltűnt, Biche ur sietve csukta be az ajtót és reteszelt be azt.

— Vigyázni kell mostan — dadogta Bichené asszony. — A gazember képes visszajönni... az éj folyamán s az ember úgy el van hagyatva itt a külváros végén... Tán mégis okosabb lett volna, ha adsz neki egy darab kenyeret.

Ebéd végeztével, szokásukhoz hiven, felmentek lefeküdni.

Biche ur aludt el előbb, a paplanra helyezve kezét, békésen horzogott, Bichené azonban mozdulatlanul fekve, lélekzetét visz-

szalajtvá, figyelt éberan az utca minden neszére.

Utcahosszat a folyó mentén düdös ugatás verte fel a csendet és úgy tünt fel előtte hirtelen, mintha az ajtó nyikorgott és egy alattomos kéz nehezedett volna a kilincse.

Felült az ágyában, libegve lélegzett és csak úgy borzongatta a hideg.

— Biche, — hörögte az ura karjába kapaszkodva — figyelj csak! Valaki lent jár...

Biche tülelt egy darabig:

— Te csacsi! A szél az! Egész vörös volt az este az égbolt.

— Menj, Biche, menj, nézd meg, ha úgy kériek!

Biche végre is kiugrott az ágyból, tapogatózva odatalált az ablakhoz, hirtelen kinyitotta és félrevonta a függönyöket.

Bichené is felkelt. Kétrét görbülve támasztotta állát az ablakpárkányra és éles tekintettel kémlelte a sűrű homályt.

Menyétfeje szaggatott bólintással mutatott egy bizonytalan alakra, amely a sötétség leple alatt rejtőzött.

Biche gondo kodás nélkül torkaszakadtából ordítani kezdett:

— O, te hitvány! Nem tudod még, milyen a golyó? Pusztulsz vagy lövök!

Puha, nehézkes valami tünt fel az éjsza-

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

kélyt ki akarja vágni, vágja ki gyökerestül. A legmesszebb elnyúló gyökér pedig a sajtó azon részében van, ahol mi van eladó rovásra kerül a sajtó becsülete, tisztessége, a hírlapíró pedig, a közvélemény képviselője öt fillérért irodalmi leánykereskedővé aljasul.

A pornografia elleni küzdelem hadüzenet legyen a nyomtatott, rajzolt, vagy színre hozott aljasságok ellen. A hadüzenet azonban egymagában még soha sem jelentett győzelmet. Ha azt akarjuk, hogy a megkezdett akció eredményes, a küzdelem győzelmes legyen, nem szabad visszarettenni sem néhány nagyobb torku sajtókalóz szájaskodásától, sem némely irodalmi személfuvarozó fenyegetésétől. Mit ér az, ha a piszkos nyomtatványokat bizottságilag számon tartják s miután már mindenki megvette és elolvasta a fölösleges példányokat elkobozzák? Csak reklámnak jó a második, bővített kiadás számára. Tessék odaütni arra a tintás ujra, mely azzal a szennnyel a magyar irodalmat megfertőzte. Van a fogházakban hely az irodalmi lélekkufárok számára is. A zár alá tétel mint elv helyes. Csakhogy ne azt az élettelen könyvet csukják le, annak az elkobzás még használ. Tegyük hüvösre magát a piszkos üzleti emberét, Fidibuszék, Kis Élclapék »irodalmi« társaságát, az ötilières leánykereskedelm vigéceit, még ha 63,500 példányban jelenik is meg a lapjuk — mindjárt tisztább lesz ennek az országnak a levegője. Kipusztul belőle a legfertőzőbb vész: a nyomtatott pestis.

*

kában, csigához hasonlóan vonszolva magát végig a folyó mentén, fájdalmas dünyögéssel meg-megállva.

— Részeg volt az ipse — állította Biche, ahogy becsukta az ablakot. — Remélem, most már békében hagysz?

— Nem! Ez az a bizonyos gonosztevő volt, — ellenkezett Bichené — felismertem.

Másnap, a hogy esteledett, mind jobban erőt vett rajtuk a rémület. Nehezen aludtak el és álmuk fájdalmas volt és rénképek zavarták nyugalmukat. Éjfélét felbredtek.

— Még itt van — nyögte Bichené. — Hallod, tiam?

Közelebb húzódtak egymáshoz. Atölelték egymást. Belső láz égette egész valójukat. Szívük a megszakadásig dobogott. Szemgolyóik kitágultak. Borzongva képzelődtek; fenyegető, gyilkos kezeket véltek látni, melyek a homály leple alatt a torkukat készülnék megragadni.

Es multak a napok. A két kis tőkepénzes felismerhetlenné vált, szinte elolvadtak, sárgultak, mintha valamely titokzatos gyógyíthatatlan betegség rágódna rajtuk. Rögeszméjüké vált az a gondolat, hogy előbb vagy utóbb a csavargó gyilkos keze által pusztulnak el. E gondolat rozsdás szögként telepedett meg agyukban.

Ez a kinszenvedés egy hónapja tartott immár.

Egy februári délután, a hogy a sápadt napsugár bearanyozta az ablaktáblákat, elhatározták, hogy kiragadják magukat e ketségbe-ejtő kábulatból és sétára indulnak a Jonne partjára.

A bokrok száraz ágai között sietve szökdecselt a folyó, az ellenáramlat fodrossá tette könnyű köddel fátyolozott vizét. Gyermeki kacaj, a mosónők fecsegése, az evezők egyenletes nesze reszgett a légben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 19.

Berzeviczi elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítése után **Sulyovszky Gusztáv** a 3. ík bíráló bizottság elnöke jelent, hogy **Hajós Kálmár** igazoló levelét a bizottság rendben találta.

A tegnapi incidensek.

Elnök: Mielőtt a napirendre áttérnénk kötelességemnek tartom a tegnapi ülésen történeteket szóvá tenni. A gyorsírói följegyzésekben nincs nyoma, de benne van az összes lapokban, hogy két képviselő súlyosan sértő inzultust követett el képviselőtársával szemben. Az egyik **Pál A. fréd.**, a baloldaltól lobogtatott zsebkendőre azt mondta, hogy »piszkos mint a gazdájale; — a másik **Zboray Miklós**, aki a kereskedelmi minisztert nevezte ismételtelen parasztnak (Zugás jobbról.) Felkérem a nevezett képviselőket, nyilatkozzanak, használták-e ezt a sértő kitéjezést, hogy aztán eljárassak velük szemben. (Mozgás.) Miután úgy látja, hogy a nevezettek közül egyik sincs jelen, a kérdést függőben tartja.

Következett a *bankjavaslat* általános tárgyalása.

Első szónok **Kovács Gyula**.

E ismeri, hogy a közösbank a legjobb közös intézmény, de ebből persze még nem következik, hogy Magyarország gazdasági érdekeinek megfelel. A készfizetési megjegyzi, hogy az már meg van és meg volt még a javaslat előtt, de jogilag nem létezett és ez a baj. Az osztrákok azt akarják, hogy Magyarország ne tudja magát függetleníteni. Összehasonlításokat tesz az Osztrák Magyar Bank és a kis Balkán államok bankjaival és úgy találja, hogy például Románia, mely egy tőkeszegény ország, ugyanolyan kamatlábbal rendelkezik, mint ami vagyonos bankunk, hivatkozik több pénzügyi szakemberre, akik egész keresztülvihetőnek tartották az önállóbankot. Hogy megrázkódtatással jár, lehet, de végre is

keresztül esünk ezen a megrázkódtatásokon. Hosszasan foglalkozik **Hegedüs Loránt** beszédével, akit minden tekintetben tehetséges és ügyes közigazásznak tart, de amikor a **Benedikt** formuláról beszél, köteles őt felvilágosítani, hogy ezt a kiegyezést csak azért fogadta el, mert szabad kezet biztosított neki, hogy 1911 ben rátérhessen az önállóbankra. A mezőgazdasági hitellel foglalkozik és azt mondja, hogy kellő forgótőke mellett ellehetne érni — a jövedelemben — 50 százalék többletet. Beszédje végén határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri a Házat, utasítsák a kormányt, hogy a közösbank meghosszabbításával a kis adza és kisember ne szenvedjen sérelmet. (Eljenzés.)

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

A Zboray—Hieronymim-ügy e'nté'zése.

Szünet u'á

Zboray Miklós felszólal és a tegnapi incidensre nézve kíván nyilatkozni, elmondja a dolgot úgy, amint történt és amint a sajtóból ismeretes.

Kijelenti, hogy ő tényleg használta a neki tulajdonított kifejezéseket, de mivel 2 munkapárti képviselő a miniszter nevében biztosította őt arról, hogy a miniszter urnak nem volt vele szemben semmi sértő szándéka, kötelességének tartja itt, a Ház színe előtt nyilvánosan megkövetni a miniszter urat s ezt nemcsak azért teszi, mert öreg emberrel áll szemközt, hanem megtenné minden fiatal képviselőtársával szemben. (Általános helyeslés.)

Hieronymi miniszter köszönettel veszi tudomásul Zboray kijelentését és örvend rajta, hogy ez az ügy, amely félreértésen alapult, ily békés úton intéztetett el.

Elnök az ügyet befejezettnek nyilvánítja és tárgyalásnak tekinti.

Az ülést az elnök felfüggesztette s **Zboray** és **Hieronymi** baráti kézfogással pecsételték meg a békét.

Azután áttérnek a vita folytatására.

Batthyány Tivadár gróf szól a javalathoz.

Hosszasan foglalkozik a bankjavaslat. A szakértők véleményével foglalkozik bővebben. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be, melyben kéri, hogy a javaslat adassék vissza a kormánynak és utasítsák a készfizetések felvételének megkezdésére.

Az ülés 3 órakor ért véget.

Uj főrendek. A király **Barcsay Domokos** nagybirtokost, volt országgyűlési képviselőt, **Bernáth Géza** belső titkos tanácsost, nyugalmazott kuriai másodenököt, báró **Herzog Péter** nagykereskedőt és **Klobusiczky János** nagybirtokost, volt országgyűlési képviselőt élethossziglan a magyar főrendiház tagjaivá kinevezte.

A szabadkai petíció. A szabadkai petíció mai harmadik tárgyalási napján a kérvényező képviselője válaszolt a védőnek és újból hivatkozott a kérvényben felhozott etetésre-ításra és vesztegetésre. Utána **Tetétleni Ármín** élt a viszonzás jó ával és újból hangoztatta, hogy a kérvény állításai határozatlanok és vizsgálatra alkalmatlanok. Hogy **Vojnits Sándor** képviselő nem volna azonos a választói névjegyzékben felvett ifj. **Vojnits Sándorral**, a kérvényező semmivel sem igazolták. A kir Kuria e hó 28-án, szombaton hirdeti ki határozatát.

Hegedüs Loránt mandátuma Ma délben hirdette ki a Kuria két napi tárgyalás után határozatát a szépszentgyörgyi mandátum ügyében. A bíróság ama vádak közül melyeket a petíció fölhozott, őt esetre nézve elrendelte a vizsgálatot.

— Milyen szép is itt! — sóhajtotta Biche — Hogy örülnek ezek mind az életüknek!

— Beh szívesen cserélnék velük — felelte Bichené.

Eh hallgattak, komoran, fáradtan.

Ezenközben a parthoz láncolt csónakok körül kiabáló izgatott asszonyok, férfiak gyülekeztek. Bicheék meggyorsították lépteiket, valamely feltartóztathatatlan hatalom által ösztökélve, a zsbongó tömeg közé vegyültek. Két tengerész holttestet hozott ki a folyóból. Ott feküdt a fűvön, zöldes iszaptól borítva. A tőkéle esen elroncsolódott jobbkezből csak a hüvelykujj maradt meg, egy természetellenesen hosszú, lapos hüvelykujj.

— Ez nem közülünk való volt — jegyezte meg egy vincellér.

— Egy szegény ördög, aki megunta, hogy a gyomra örökké korogjon! — tódította hozzá egy varrónő, csipőre tett kezekkel.

— Hogy ilyesmi is megtörténhetik, mikor annyi a gazdag ember! — forrongott egy kovács.

Bicheék meginogtak reszkető lábikáikon, zavaros tekintetük nem tudott megválni a tetemtől és lelkiismereti furdalásoktól gyötörve, így gondolkodtak:

Akkor este megtagadtuk ettől a szegény szerencsétlentől azt a falat kenyeret, amiért könyörgött.

Megkínzott lélekkel, lehajtott fővel menekültek, bűnösök módjára. Az a rettenetes érzés vett rajtuk erőt, hogy a halál követi őket, sulvos léptekkel halad nyomukban, vízzel telt cipővel, s szemük előtt az óriási hüvelykujj árnyéka lebegett végzetterhesen megnyulva, fenyegetően, miként egy fekete halotti lepel.

Pierre Vernou.

Az Ehrlich-Hata alkalmazása.

Mióta dr. Ehrlich és dr. Hata a vérbetegségek elleni szérumot feltalálták, a tudományos világban megindult a vita afelett, hogy a 606-os csakugyan és minden esetben gyógyítja-e a luetikus bántalmakat. A szérummal először a világ leghíresebb klinikáin a legkiválóbb tudású professzorok kísérleteztek s így, mivel a kísérletezők nemcsak az orvosi kar kiválóságai, de egyuttal a legjelesebb pszichiáterek is voltak, az Ehrlich Hata-féle arsen-preparátum csakugyan veszély nélküli volt, s azokat a betegeket, *kiket beolthattak* vele, a gyógyulás áldásaiban részesítette.

A tudományos világ azóta már megállapította, hogy a 606-os szérum a tudományos felfedezések terén korszakot alkotott, s az csakugyan sokkal jobban gyógyítja a vérbajt, mint az eddig gyakorlatban volt higany és jódgyógymódok. Az orvos-tudósok azonban azt is megállapították a szérumról, hogy azt csak abban az esetben használhatják föltétlenül veszély nélkül, ha a kezelőorvos meg tudja állapítani, hogy páciense nem szenved-e a lues valamelyes utóbajában, minők a szemideg, gerincvelő-sorvadás, dementia és a paralisz. Ezek a betegségeken kívül még a következő elmebetegségeken szenvedő luetikus betegeket nem szabad a 606-os szérummal beoltni. Dementia senilis, dementia secundica, dementia praecox, paralisz-progressiva, dementia-paralitica, psychosis-epileptica, hysteró-epileptica, psychosis-circularis, psych. hallucinat, psychosis-prost, pellagra, alcocholica, idiotismus és imbecillitás. Vannak elmebetegségek, amelyekben szenvedőket be lehet oltani az Ehrlich Hata-féle szérummal, ilyenek a mania és a neurasthenica.

Tekintve azonban, hogy az elmebetegségek között distingválni csak igen kevés orvos tud, — csak a leggyakorlottabb pszichiáterek, — így egyes orvosok kezében a 606-os szérum nem orvososság, hanem — méreg.

Az orvosok kiképzése bár univerzális és minden orvos tanulta is az egyetemen az elme-kórtant, de ez még arra sem elég, hogy valakiől megtudják állapítani, hogy az illető elmebeteg-e vagy sem, nem pedig, hogy az egyik vagy másik elmebetegség között a különbséget megállapítsák.

Magyarországon — sajnos — csak 10—12 olyan orvos van, aki kiváló és megbízható pszichiáter, a többiek csak tapogatóznak, de az elmebetegségek diagnózisát nem tudják megállapítani s így képtelenek arra, hogy az Ehrlich-Hata-féle arsenpreparátummal betegeket gyógykezeljenek.

A régi higany-kuránál is óvatosak voltak az orvosok a luetikus elmebetegek gyógykezelésénél s míg az Ungv. Hydrargi. cinirci. c. Reserbini. parati ból az erősebb szervezettű betegeknél 3 grammos adagokat rendeltek, addig az elmebetegeket csak 1, 1 és fél grammos adagokkal gyógyították.

Nagyváradon is gyógyítanak már a 606-os szérummal és sajnos, már áldozata is volt. Pár héttel ezelőtt egy közismert nagyvárad-i ur-ember halt el az oltás következtében. Az illető szemidegsorvadásban és kezdődő paraliszban szenvedett s a kezelő orvosa ezt nem tudta konzultálni s így bekövetkezett a sajnálatos szerencsétlenség.

UJDONSÁGOK.

* **Nagyvárad lakosainak szaporodása.** Nagyvárad város népszámlálásának adatai még nincsenek megállapítva pontosan, mert 1—2 kerületben még pótolni kell a hiányokat. Annyi már biztosra vehető, hogy Nagyvárad jelenlegi népessége 61 és 62 ezer között van, a katonaság nélkül s ezt a számot 4000-el szaporítja a hadsereg és csendőrség létszáma. Ezekből a számokból megállapítható, hogy Nagyvárad fejlődése népmozgalmi tekintetből a legelső vidéki városok között van. Ugyanis a városok népességének a fejlődését nem a népszámlálásnál előálló végösszeg határozza meg, hanem az, hogy az utóbbi 10 év alatt a tíz év előtti népesség hány százalékkal szaporodott a népesség. Nagyváradra már megállapítható, hogy az utóbbi 10 év alatt a város népessége 25 százalékkal emelkedett.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. igazságügyminiszter *Kolthay Győző* nagyvárad-i telekkönyvezetőt, jelenlegi alkalmazása helyén, a VIII. fizetési osztályba nevezte ki. Ugyancsak az igazságügyminiszter *Bones Albert* nagyvárad-i kir. törvényszéki irodaisztet, jelenlegi alkalmazási helyén, irodafőtisztté nevezte ki.

* **A debrecen-nagyvárad-i vasut megnyitása.** Biharmegye legújabb vasutvonalát: a debrecen—nagyvárad-i vasutat már teljesen elkészítették s január 28-án adják át a forgalomnak. Az új vasutvonal megnyitása a szokásos hivatalos ünnepek között megy végbe s azon a kereskedelmi miniszter képviselőjében *Stettina* államtitkár is jelen lesz. A megnyitási ünnepély tulajdonképpen Derecskén kezdődik, mivel csak az ismét Nagyváradig terjedő vasutvonal új, a debrecen—derecskei vonalrész pedig a régi vasut. Január 28-án reggel 9 órakor indul el az új vonalon az első vonat Nagyvárad felé s minden állomáson ünnepek lesznek. Az első vonattal az államtitkár kivül Debrecenből többen jönnek Nagyváradra, akik a vasut létesítésénél közreműködtek. Tegnap este *Rimler Károly* polgármester hivatalában bizalmas pártközi konferencia volt abban a tárgyban, hogy Nagyvárad városa minő ünnepséget rendezzen az új vasut megnyitása alkalmából. Az új vasut üzembehelyezése folytán január 28-tól hét irányban lehet Nagyváradról vasuton közlekedni.

* **A béli járás a segényalap javára.** A béli főszolgabíró tegnap 50 koronát küldött be a Ferenc József alap javára. A beküldött összeg gyűjtés úján jött össze.

* **Fe hívás Nagyvárad város közönségéhez.** Az 1910. évi VIII. t.-c. alapján elrendelt népszámlálás adatait a Nagyvárad város területére kinevezett számláló biztosok beszolgáltatván, felhívom a város mindazon polgárait akikről számláló lap bármely okból felvéve nem lett, vagy akik oly körülményről bírnak tudomással, amely szerint valaki más a népszámlálási összeírásból bármely oknál fogva kimaradt, hogy ezen körülményt a népszámlálás által kitűzött cél elérése érdekében hivatalomnál dr. Molnár Imre tb. aljegyzőnek (I. emelet 2) haladéknélküli jelenték be. Nagyvárad, 1911. január hó 17. *Rimler Károly*, polgármester.

* **A munkásbetegség-nyelző pénztár fűrdővására.** Az országos munkásbetegség-nyelző pénztár — hír szerint — Baldóc-fűrdőt fogja megvenni betegei számára. A pénztár még egy fűrdőtelepet keres megvételre és pedig Felsőmagyarországon.

* **Lovagias afférek a Házban.** A tegnapi zsebkendő lengetésből párbaj lesz. A párbaj botrány közben, mikor Sümegi Vilmos a munkapárt felé lobogtatta zsebkendőjét, Pál Alfréd átkiáltott hozzá:

— Az a zsebkendő épp olyan piszkos mint a gazdája!

Sümegi Vilmos, Justh János és Csuhá István képviselőket kérte föl segédeikül s ők, már provokálták Pál Alfrédet, a ki a maga részéről Nagy Sándor és Almásy László képviselőket nevezte meg. A segédek tegnap többiben találkoztak s végül este hat órakor a függetlenségi pártkörben tanácskoztak. Pál Alfréd megbízottai készeknek nyilatkoztak felük nevében a sértésért megkövetni Sümegit, ha ő viszont kijelenti, hogy nem akarta sérteni a munkapártot. A kihívó erre nem volt hajlandó s így a felek kardpárbajban állapodtak meg. Ma lett volna a fegyveres mérkőzés, de mivel Pál Alfréd kénytelen volt magát könnyebb orvosi műtétnek alávetni, a párbajt néhány napra elhalasztották.

Szilassy Zoltán és Justh János között is lovagias affér volt keletkezőben, de a felek az ügyet végképen elsimították.

* **Tisztán kell kezelni a hust.** Eddig akárhányszor megbotránkozhattunk rajta, hogy a piacon a husárosok az eladásra szánt hust szegekre aggatva légynek, pornak, szemének teszik ki s a piaci közönség kényszerítve van ezek megvásárlására. Ezek az undorító és ártalmas állapotok a közel jövőben meg fognak szűnni. A földmivelésügyi miniszter tegnap rendeletet küldött minden vármegye és város törvényhatóságához, hogy a husárusításnál a jövőben milyen eljárást kövessenek a mészárosok. Eszerint a mészárosok kötelesek a husáruól sátrat vízhatlan ponyvával beteríteni, úgy, hogy annak csak egy része legyen szabad. Tekintettel pedig arra, hogy a szegekre aggatott hus folytonos pornak van kitéve, a jövőben szegre aggatni hust nem szabad. Az eladásra szánt hus mindenkor a tőkén lefektetve tartandó, még pedig betakarva. A piaci mészárosok számszámának mindenkor a leg-tisztábbnak kell lenniök. A husvágótökének, mely nálunk akárhányszor oly undorító szagu, hogy már tíz-tizenöt lépésre érzik, a jövőben állandóan tisztának és gyalultnak kell lenni. A rendeletet csakhamar életbe fogják lép-tetni.

* **Be kell zárni a kapukat!** A téli idő beálltával a rendőrségen mindennaposak a feljelentések, amelyek baromfi és egyéb apróbb tárgyak tolvajlásáról szólnak. De nem is lehet csodálkozni az ilyen kisebb lopások nagy száma fölött, mikor maga a közönség könnyíti meg a tolvajok munkáját. Most is mintegy 50 darab jelentés érkezett be a rendőrségre, hogy a házak kapui nemcsak a zárórai szabályrendeletben meghatározott időben nem zártnak be, hanem egész éjjel is nyitva tartanak. A rendőrkapitányi hivatal ez uton hívja fel a háztulajdonosokat, házkezelőket és bérlőket, hogy a szabályrendeletben meghatározott időben (téli este 8 óra) a házak kapuit, egyéb utcai kijárait saját érdekében zárassák be s ne könnyítsék meg a kapuk nyitvatartása által a lopások elkövetését.

* **A villamosmű ügyei.** Nagyvárad város villamos-művének felügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházban. A felügyelő-bizottság első sorban a múlt évi december havi üzemi jelentést tárgyalta, mely az 1909 évi december havinál 6600 koronával kedvezőbb eredményt mutat. Jövőhagyaték továbbá az új postapalota villamos világítására vonatkozó aramszolgáltatási szerződést. Végül a kábelek- és áram-mérők beszerzésének kérdésével foglalkoztak.

* **Mit tudnak a közigazgatási tanfolyam hallgatói?** Tegnap érdekes panasz érkezett az alispánhoz. A panaszt a közigazgatási tanfolyam előadói küldték a miatt, mert a tanfolyam hallgatói a közigazgatási dolgokból egyáltalán nem tudnak semmit, holott előzőleg már egy évig gyakoroskodniok kellett a jegyzői hivatalokban. A tanfolyam vezetői utána jártak a dolognak és ekkor megtudták, hogy a tanfolyam hallgatóit a gyakoroskodások alatt egyszerű másolásokra használják, pedig a szabályok értelmében segédjegyzői teendők végzésével kellene őket megbizni. Ez a szokás roppant nagy hátrányára van a tanfolyam vezetőinek, de maguknak a hallgatóknak is. A fenti szokások megváltoztatása végett a tanfolyam előadói arra kéri az alispánt, hogy utasítsa a jegyzőket, miszerint a tanfolyamra készülő gyakorosokkal ismeretség meg a közigazgatási teendőket és ne bosszák el őket úgy, hogy az egy évi gyakoroskodásnak egyáltalán semmi eredménye ne legyen.

* **A magánborfogyasztási adó megváltása** Nagyvárad város tanácsa részéről a magánborfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1911. évi január hó 23, 24 és 25. napjai tűzettek ki. Felhívtnak tehát mindazon szállóbirtokeosok, termelők, továbbá magán fogyasztók, kik a borítal adót az 1911. évre általán összegben óhajják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városbáza bizottsági termében mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottságnál annyival is inkább jelenkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadtnai nem fogunk. Az általányozás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfelket azonnal kötelezik, a városra nézve azonban csakis az esetben lesznek kötelezők, ha azok a nagyvárad m. kir. pézűgyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek. Nagyvárad város tanácsa, 1911. január 18. *Lukács* Ödön, adó- és pénzügyi tanácsos.

* **Regen passzióm van rád.** A Szilágyi-féle Aradi-uti korcsmában súlyos kimenetlű késeles történt csütörtök éj folyamán. Az áldozat *Jaros* József 19 éves kintornás, akit *Póti* Sándor és *Póti* Ferenc kocsisok vasbottal agyba főbe vertek és késsel hasba szurkáltak. Az eset előzményei a következők: *Jaros* József azon este a Szilágyi-féle korcsmában kártyázott a korcsmárossal és két más ismerősével. Miután vendégek nem igen voltak, a korcsma ajtót be is zárták. Tíz óra körül valaki megzörgette a korcsma ajtót, mire *Jaros* felkelt és az ajtóhoz ment, hogy azt kinyissa. *Jaros* alig nyitotta ki az ajtót, *Póti* Ferenc és *Póti* Sándor vasbottal és ököllel útni kezdtek, miközben *Póti* Ferenc azt kiállította »megállj, regen passzióm van rád, téged keresünk, most megdöglesz kutyá». A korcsmáros közbelépett, hogy kiszabadítsa *Jarost* a dühöngő emberek kezéből, azonban még mielőtt meg tudta volna teani, *Póti* Ferenc késével többször *Jaros* felé szurk, amely szurások közül egy *Jarost* a hasán érte. A rendőrség a tetteseket, akik a helyszínről elmenekültek, még az éj folyamán letartóztatta s ellenük az eljárás folyamatba tette. *Jarost* beszállították a biharmegyei kórházba, sérülése életveszélyes.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, *Franklin* Kézi Lexikon 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető *Benkő* Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*. Nagyvárad, Rákóczi ut 10. Telefon 870.

* **Baleset a pályaudvaron.** Tegnap déután fél 2 óra tájban a vasuti állomáson ismét szerencsétlenség történt. A 7139. számú mozdonyral kocsikat tolattak. A mozdony oldal-deszkáján állott *Bögös* Imre 19 éves kocsioló, akinek kötelessége volt a mozdonyhoz csatolt kocsikat kiakasztani. Toлатás közben a mozdony megállott s *Bögös* Imre a mozdonyhoz kapcsolt kocsit ki akarta akasztani, azonban a kiakasztást nem kézzel, amint az elő van írva, hanem a lábával hajította végre. Alighogy a kiakasztást megtörtént, a mozdony megindult s *Bögös* Imre, aki nem állott biztosan a mozdony oldal-deszkáján, a leakasztott és még mozgásban levő kocsi kerekére a lájútott. A kocsi jobb lábát, közvetlen a boka felett szétrocsolta. *Bögös* Imrét beszállították a Biharmegyei Kórházba, sérülése súlyos, de nem életveszélyes. A rendőrség a vizsgálatot megindította annak megállapítása céljából, hogy mulasztás, vagy gondatlanság nem terhel-e valakit.

* **Takarítsuk a járdát.** A rendőrség felhívja a közönség figyelmét az érvényben levő közúti szabályrendelet 4-ik § ára, mely szerint a hátulajdonosok, valamint a járdá vonalán, lakás- és üzlethelyiségeket bérlők kötelesek a járdán levő havat és jeget felvágatni és leakarítani, továbbá ónos idő beálltával a járdát hamuval, homokkal vagy fűrészporral behinteni, mert akik ezt elmulasztják, a rendőrség nem csak szigorúan megbünteti, hanem ezenfelül a szükséges munkálatokat költségükre hatósági uton el is végezteti.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Tombo a tárgyak és legyezők vételénél felhívjuk Gál Ferenc üzletére a t. olvasóközönség figyelmét.

x **A v/radi halgyközséget** közelebből érdekő érdekes üzletváltás hírét vessük. *Flegman* Ármán régi, birneves cég üzletét megnagyobbítani óhajván, nagy áldozatok árán a több, mint 50 év óta fennálló ifj. *Kohn* Sámuel-féle üzletet megvette s annak helyén egy világvárosi nagy áruházat kíván létesíteni. Hosszu, fáradtságos munka eredménye lesz ezen áruház, mely méltán fog általános feltűnést kelteni. Az átalakítási munkálatokat nem sokára megkezdik.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

G y u l a n t i n

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogmosót felülmúl kellemes ízével és a fogra amellelt teljesen ártalmatlan. A fogfajást egy perc alatt megszünteti.

Ára üvegenként 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyvárad, Körözs-utca 6.

És minden jobb fűszer és fodrász üzletben. — Megrendelésnél már két üvegtől bérmentve szállítom

Nagy karácsonyi és újévi
occasio Január 15-ig

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. szám.

Siessünk az ajándékokat megvenni,
most mig óriási a választék.

Bluz selyem különlegességek 43--60--70
Bluz bársonyok 55--70--85
120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85
140 széles kosztüm kelme 65--85
Jól mosható barhetek 13--17--25--30
Jó vaszon és kanavász 1 vég 5 for. 50
Asztalneműek, valamint, az összes raktáron levő selyem, szövet és posztó kendők, de különösen női fehérneműek teljesen leszállítva adatnak el
Menyasszonyi kelengye választékunk különös figyelmet érdemelnek.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

TANÜGY.

Alami ipariskola Belényesben. A belényesi iparosság ma már oly tekintélyes számot tesz ki, hogy az iparos tanulók részére, a törvény értelmében a község ipariskolát köteles felállítani. A község azonban, tekintettel szűkös anyagi helyzetére, nem tudja saját erejéből felépíteni az iskolát, ezért annak felépítését és fenntartását a minisztertől kérték. A község az iskola részére szükséges telket díjtalanul adományozta. A község kérelmét a miniszter teljesítette és az ipariskolát államosította. A szükséges tervek és költségvetések elkészítésével a miniszter *Erődy János* belényesi tanfelügyelőt bízta meg.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Pétek: *Biboros*. (Bihari Akos vendégjátéka.)
Szombat: *Bizánc*. (Bihari Akos vendégjátéka.)
Vasárnap délután: *Balkáni hercegnő*, este: *Cigányszerelem*.

Toivaj. Bernstein nagyhatású drámájában lépett fel tegnap először a Szigligeti-színház vendége *Bihari Akos*. Voysin szerepét láttuk már olyan jó és különösen modern feldolgozásban, hogy Biharinak kissé szavaiati modorban tartott alakítása nem tette azt a hatást, melyet pedig ebben a szerepben el lehet érni. A második felvonásban azonban több helyen nagy hatást ért el meleg előadásával. A lelkes és szorgalmas betanulás minden esetre elismerést érdemel. Pompás volt *Étsy Emilia* a fő női szerepben; alakítása csupa közvetlenség, benső melegség, mely a II. felvonásban érte tetőpontját. *Sik Rózsa*, *Hunyadi József*, *Angyal Ilka* és *Gózon Gyula* alakításai is sokban hozzájárultak az est sikeréhez.

Bihari Akos vendégszereplései. Az angolok egyik legkiválóbb drámaírójának John Parkernak nagyhatású színművében, a *Biboros*-ban vendégszerepel ma este másodszer Bihar Akos, a Víg-színház hírneves, nagy drámai művésze. Bihar Akos nemes művészetének nem egy ízben adta már tanujelét a nagyváradai közönség előtt s ez újabb vendégszereplését csak fokozni fogják azt a nagy őszinte és általános elismerést, amellyel a Bihar Akos művészetére iránt Nagyvárad közönsége már évek hosszú sora óta viseltetik. Holnap, szombaton este *Herceg Ferenc* nagy sikerű drámájának, a *Bizánc*-nak főszerepében bucsuzik Bihar Akos s az előjelekből ítélve, mindkét vendégszereplés alkalmával zsufolt ház fog gyönyörködni a kiváló művész jeles alakításaiban.

Balkáni hercegnő. Az idei szezon egyik legnagyobb sikerű operettje, Paul Rubens *Balkáni hercegnő*-je vasárnap délután kerül színpadra mérsékelt helysarak mellett. F. Károlyi Leona, Bihar Böske és Asszonyi László játsszák a darab főszerepeit.

Cigányszerelem. A diadalmas huszonötödik előadás felé rohamlépésekben közeledik *Lehár Ferenc*-nek csodás szépségű operettje, a *Cigányszerelem*. Vasárnap este ismét előadásra kerül s a közönség bizonyára ugyanolyan szeretettel fogadja ezt az előadást, mint a hat héttel ezelőtti bemutatót.

Új műsor a Pannóniában. Ma este ismét új műsor váltotta fel a Pannónia mozi változatos repertoárját. A Pathé cég ezúttal is pompás képeket küldött, amelyek nagy tetszéssel találkoztak. Az új műsor a következő: 1. A csibak. 2. Kató kistestvére. 3. Dávid és Góliáth. 4. Klidasziget. 5. Ki a betörőtől fél. 6. A meszesgödör. 7. Pali, mint becsülete megtalálója.

ZENE.

Hubermann Broniszlav Nagyváradon.

Koncertszezonunknak egyik soronkívüli új eseményét jelenti ez a rövid hír, hogy *Hubermann Broniszlav*, a világhírű hegedűművész, a »nagy négyes«: (Burmester, Isay, Kubelik, Hubermann) egyik méltó, ragyogó nevű tagja, egy valódi zenehős, legközelebbi hangversenyesténk vendége lesz. Hubermannnak ez első szereplése Nagyváradon és ezért aktuális felőle egy-két ismertető mondatot írunk.

Hubermann 1892-ben jelent meg először a kultúrvilág zeneközpontjaiban: Párisban, Berlinben, Drezdában, Bécsben.

Mint csodagyermeket vitték körül a világon, a hegedűjáték csudálatos erejű és tudású mesterét, aki akkor még alig volt tizenkét éves. Szereplése óriási jurorét keltett minderről. A zene akkor élő legnagyobbjai: Brahms, Thomas, Rubinstein, Goldmark, Dvorák siettek megcsudálni és magukhoz hívni, mint egy olyan jénomént, amelyet egy század csak egyet-kettőt szül. Érdekesekek azok a nyilatkozatok, amiket ekkor kiadtak az említett nagy zeneköltők. Rubinstein például ezt mondta róla: — Így csak egy zseni játszik. — A fiatal Hubermann igazi született zenész — írta *Anbroise Thomas* (a *Mignon* szerzője.) Brahms egy hegedű koncertjét neki ajánlotta. Goldmark, amikor az ifjú művészt Bécsben először hallotta, így kiáltott föl elragadtatásban: Ez több, amit vártam. Most már hiszek a csodákban! — *Carmen Sylva* költeményeket írt hozzá. — Azóta aztán mult az idő és a csodagyermek Hubermannból nagy, komoly, érett művész lett. Már nem a fiatalsága a nevezetessége, hanem a művészete, mely a hegedűtudás teljes magaslátán áll s amely egyedül *Joachim* hoz hasonlítható. (A müncheni *Neueste Nachrichten* véleménye.)

Ennyit ma Hubermannról. A mi a nagyváradai estélyét illeti, ez a jövő két keddjén, január 24-én lesz.

A Vigadó (Fekete-Sas) igazgatósága a következőket közli a koncert-közönséggel: A legutóbbi hangversenyestén többen panaszt emeltek a terem fűtetlensége miatt, közöljük, hogy a teremnek ezen a hibáján segítettünk s gondoskodtunk róla, hogy panaszra ok többé ne legyen.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet választmányi ülése.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmánya tegnap öv. báró *Gerliczy Felix*-né elnöke alatt ülést tartott, melyen résztvettek öv. *Grunwald Henrikné* és dr. *Molnár Imréné* alelnökök, *Bócz Gézáné*, *Butyka Lajosné*, *Darvassy Lajosné*, *Ficzek Lajosné*, öv. *Géher Antalné*, öv. *Janky Józsefné*, *Molnár Lajosné*, *Nagy Ödönné*, *Pekánovics Imréné*, *Pozsonyi Lászlóné*, *Schwartz Gézáné*, *Schuch Károlyné*, *Stark Róza*, *Szentlélek Kálmánné*, *Vértessy Andorné* választmányi tagok, *Ficzek Lajos* pénztáros és *Böszörményi Géza* jegyző.

A választmányi ülés kiemelkedő mozzanata volt az, midőn alelnök öv. *Grunwald Henrikné* bejelentette, hogy a *Lujza Otthon* ápolja, öv. *Tapolcsányi Károlyné* halála és elismerése jeléül, mert a *Lujza Otthonban* a keresett nyugalmat és békét föltalálta, a menházak 100 koronát ajánlott fel; mely nyilatkozat az adomány kapcsán ékes bizonyítéka annak, hogy a női menház, a *Lujza Otthon* magasztos feladatát hiven teljesíti, s kitűnő vezetés alatt áll.

A választmány a menházba felvette öv. *Györfly Dánielnét*, a peceszöllősi volt jegyző özvegyét. Az árvaházba pedig fölvette *Szterle Anna* és *Lipniczki Etelka* árvákat.

Dr. *Baróhy Akosné* választmányi tagságáról lemondván, a választmány helyébe öv.

Öváry Sándorné, az egylet egyik jóltevőjét választotta meg.

Elhatározta továbbá a választmány, hogy február hó 7-én a keresk. csarnok nagytermében felterítés és tombola-játék mellett táncestélyt rendez, a belépő-díj 2 korona leendő, s ezzel egy tombola-jegy is járul. Külön tombola-jegyek 60 filléért lesznek válthatók. 226 db értékes tárgy kerül kisorsolásra.

Újabb adományul bevételezett a választmány *Sebestyén Lajos* és neje *Jólián aranylakodalmuk* alkalmából 200 koronát, dr. *Debrecezeni Lajosné*től 40 koronát, a karácsonyi gyűjtésből befolyt 575 kor. 26 fillér. A thea-estély tiszta jövedelme 371 kor. 62 fillért tett ki. A I. sz. püspökség jövedelméből 300 kor. adomány érkezett; végre öv. *Thumzeng Adolfné* m. telegdi lakosnő elhalálása folytán az elhalt férje végrendeletileg az egyletnek hagyományozott 8000 korona az egylet rendelkezésére áll.

A Patronage-egyesület szervezése. A központi Patronage-egyesület szervezésére alakult bizottság kiküldött tagjai tisztelegtek a védőül kijelölt dr. *Radu Demeter* görög katolikus püspök, báró *Szentkereszthy Zsigmond*, továbbá a tiszteletbeli elnökül jelölt *Hlatky Endre* és dr. *Miskolczy Ferenc* főispánoknál, végre *Fráter Barnabás* és *Rimler Károly* alelnök jelölteknél, akik közül, akiket otthon megtaláltak, teljes készséggel ígérték meg a legmesszebbmenő támogatásukat. Megható jelenet volt, mikor a görög katolikus püspökhöz intezett lelkes felhívásra a püspök könyvetjes szemekkel ígerte meg a védőség elvállalását. Ily biztató jelenségek mellett remélhetjük, hogy az alakuló Patronage-egylet nemsokára hatalmas lendületet fog venni.

A koldusápoló egylet közgyűlése. A nagyváradai koldusápoló és gyermekmenedékház *Szent László* egylet tegnap délután választmányi és közgyűlést tartott. A gyűlést a gyengélkedő elnök dr. *Eundala Mihály* helyett dr. *Karácsonyi János* alelnök vezette. Jelen voltak *Fetser Antal* püspök, *Grócz Béla* és *Gabricsy Lajos* kanonokok, dr. *Molnár Imre* dr. *Hoványi Gyula*, dr. *Vucskics Gyula*, dr. *Schweiger Ede*, *Imrik Zoltán*, *Székely Sándor*, dr. *Némethy Gyula*, *Mayer Antal*, dr. *Matolay Károly*, *Sürger Bertalan*, dr. *Krüger Jenő*. A gyűlés az évi számadást jóváhagyta s a felmentést *Hoványi pénztárnok*nak megadta. Az elnöknek nagylelkű áldozatát, mintegy 3000 koronára menő adományait, valamint a többi kanonokok bőkezű adományait és a Magyar Alt. Hitelbank váradai fiókjának 20 korona adományát köszönettel vette tudomásul. *Hoványi Gézá*nak fáradozásáért, hogy az egylet kedvező kiegyezést kötött a villamos művel szintén köszönetet mondott. Főtárgya volt a gyűlésnek az egylet azon telkének eladása, mely a *Rimanóczy-kertváros* telkei közé esik. Az elnökséget felhatalmazta a telék eladására.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 21. A Tiszti Kaszinó táncestélye, varietével, táncal a Kereskedelmi Csarnokban.

Január 29. Iparos bál a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 1. A Tiszti Kaszinó estélye, hangversennyel, táncal a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 5. A Kath. Legényegylet színelőadással és táncal egybekötött házas estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 7. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet társasvacsorája és táncmulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 8. A Kath. Kör társasvacsorája és háziestélye a Pannóniában.

A kath. kör táncos egybekötött társasestélye. A nagyváradai katolikus kör az utóbbi években nem rendez nagyobb szabású bálokat, vagy táncestélyeket, de minden farsangban gondoskodik olyan kellemes összejövetelről, amely amíg az összetartást erősíti, kellemes szórakozást nyújt a kör tagjainak és azok családtagjainak. Kedvesebb alkalmak ezek a háziestélyek a feszebb és unalmasabb báloknál. A mostani farsangon is lesz ilyen kellemes házius jellegű mulatsága a katolikus körnek. *Február 8-án* pompásnak ígérkező családias, táncos egybekötött társas vacsorát rendez a *Pannóniában* Hogy minél feszelebb legyen a mulatság, a rendezőség ez uton is kéri a kör tagjait és azok családait, hogy a mulatságon minél egyszerűbb öltözetben jelenjenek meg. A társasvacsorára is jogosító belépti jegyek férfiaknak 4 korona, nőknek és fiataloknak 3 korona. A kör tagjai a belépti jegyeket *Kelemen Kálmán* a kör pénztárnokánál, vagy a körszolgánál válthatják meg.

Kisiparosok táncestélye. A Nagyváradai Kisiparosok Egyesülete a folyó hó 29-én, vasárnap este a »Kereskedelmi Csarnok« összes termében, részben a létesítendő kisipari árucsernok, részben könyvtár alapjainak javára, *Sikiné Kürti Margit* uró, *Lakatos Ilonka* uróé és *dr. Fehér Márton* közreműködésével zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti-díjak: Személy-jegy 2 kor., család-jegy (3 személyre) 5 kor., karzat-jegy 1 korona. (Táncra nem érvényes.)

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza
A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek
Spitzer
szalonjában
Rákóci-ut 3. sz.

Igazságszolgáltatás.

§ **Liszikai büntetését felemelte a Curia** A budapesti esküdtbíróóság hat évi fegyházra ítélte Liszikai István színövendéket. Az ítélet ellen Visontai Soma védő és az ügyész is felbuzgott.

Tegnap tárgyalta a Curia harmadik büntető tanácsa a felebbezést. Zsitvay László elnök ma délelőtt hirdette ki az ítéletet, mely szerint a Curia elutasítja a védő semmisségi panaszát, ellenben helyt ad az ügyész semmisségi panaszának, amely kifogásolta azt, hogy a bíróság a 92 ik szakaszt alkalmazta. A Curia a 92 ik szakasz mellőzésével Liszikai büntetését tíz évi fegyházra emelte fel, amelyből a vizsgálati fogsággal egy esztendő telt kioltott.

§ **Életfogytigani fegyház.** (Esküdtársai tárgyalás.) Három napi tárgyalás után tegnap mondott ítéletet a nagyváradai esküdtbíróóság *Gábris János* feketetői lakos felett, akit azzal vádolt a királyi ügyész, hogy a múlt év június hó 30-án *Togyika Jánost* két lövéssel meggyilkolta. *Togyika János* a lövés után még élt egy pár óráig és ekkor azt mondta környezetének, hogy *Gábris János* lőtte meg. A pörben mintegy 30 tanut hallgatott ki a bíróság, akik bizony terhelőleg vallottak. Az esküdtek ezért bűnösnek mondták ki vádlottat, akit így a bíróság *életfogytigani fegyházra* ítélte. Az ítélet ellen *dr. Poyndár Szevér* védő semmisségi panaszt jelentett be. Elnök *dr. Csulyok Béla*, ügyész *dr. Szolnok Jenő* volt.

NYILTTÉR.

BÚTOR
jó kivitelben, jutányosan
REISZ
butorgyárában
Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

A miniszterek Bécsben.

Budapest, január 19.

Héderváry miniszterelnök és Székely Ferenc igazságügyi miniszter ma Bécsbe utaznak, hogy részt vegyenek a véderő-reform tárgyalásán. A tárgyalás a katonai büntető perrendtartás reformjára vonatkozik. A tárgyalásokra Hazay honvédelmi miniszter már tegnap Bécsbe utazott.

A közös bank és az osztrákok.

Bécs, január 15.

A bankbizottság tegnap kezdte meg a bankjavaslat tárgyalását. A javaslat mellett többek között *dr. Kramarz* is felszólalt, aki kijelentette, hogy a magyarok oly kedvező helyzetben vannak, hogy semmiféle engedményt nem kell részükre adni. Ha a magyarok a szétválasztást akarják, ám legyen, nem kellene tiltakozni, ezzel csak maguknak ártanak. Ausztria minden gazdasági törekvésében azon volt, hogy a magyarok boldogulhassanak. Ha kísérletezni akarnak, csak tegyék, később fognak rájönni eljárásuk helytelenségére.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, január 19.

Kossuth Ferenc régi izületi csúszos baja ismét kiújult. Az orvosok tanácsára, a beteg több napot kell, hogy ágyban töltsön.

A krétai kérdés.

Szaloniki, jan. 19.

A krétaiak fokozott igyekezete, hogy szigetüket Görögországgal egyesítsék és a krétai mohamedánoknak az a követelése, hogy a nagyhatalmak őket, az új-török bizottságot nagyon felizgatta, amihez még az a hír is járult, hogy a görög csoportokat török hátán új védelmi műveket építenek.

A portugál monarchia visszaállítása.

Nápoly, jan. 19.

(Saját tud.) Az oportói herceg legközelebb elhagyja Nápolyt és Angliába utazik, hogy Manuel királylyal a monarchia visszaállításáról tanácskozzék.

A züllés végén.

Budapest, január 19.

(Saját tud.) Ma délután a főpostán megjelent egy fiatalember, aki a Gödöllői jeligére érkezett küldeményeket kérte kiadni. A jelenlévő rendőr igazolásra szólította fel, amit a fiatalember megtagadott. A rendőr erre a fiatalembert be akarta kísélni. Utközben egy őrizetlen pillanatban a fiatal ember föbelőtte magát. Megállapították, hogy az öngyilkost Gödöllői Andornak hívták és egy előkelő családnak a sarja. Gödöllői züllésnek adta magát és többször zsarolt s emiatt már büntetve is volt.

Rablógyilkos bányász

Nyitra, jan. 19.

(Saját tud.) Handlova nyitramegyei bányavárosban, ahol gróf Pálfi Jánosnak köszénbányája van, véres rablógyilkosság történt. A bánya 2 héttel ezelőtt egy *Liszka József* nevű tót bányamunkást alkalmazott, aki *Prihoda András* építőmesternél vett szállást. Tegnap nem ment munkába, hanem otthon maradt és az egyedül maradt építőmesterrel beszélgetni kezdett, majd amikor *Prihoda* elfordult, fölkapott egy fejszét és azzal kettészelte áldozata koponyáját. E pillanatban lépett be a felesége, akire a bányamunkás rátámadt és a fejszével teljesen földarabolta az asszony testét. A mérszálás után lefejtette áldozata ujjairól a gyűrűket és elvitte a szekrényben talált pénzt, majd levetkeztette az építőmester holttestét és annak ruháját magára öltötte. A lakás ajtaját azután bezárta és megszökött. Csak ma reggel vették észre a rémes rablógyilkosságot s a rablógyilkos elfogására 50 csendőrt küldtek ki, akiről ezideig még semmi hír.

KÖZGAZDASÁG.

Pénzüntézetek közgyűlési naptára.

21. »Belvárosi Takarékpénztár« r. t. közgyűlése d. u. 4 órákor.
 A »Biharmegyei Takarékpénztár« részvénytársaság jan. 25-én d. u. 3 órákor.
 29. A »Központi Takarékpénztár« közgyűlése.
 A »Nagyvárad Takarékpénztár« részvénytársaság közgyűlése d. e. 10 órákor.
 A »Gazdasági és Iparbank« részvénytársaság febr. 2-án d. e. 10 órákor.
 Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Termény Hitelbank jan. 28-án d. u. 4 órákor.

A Magyar Bank közgyűlése.

Rövid négy évi fennállása alatt a virágzás magas fokára emelkedett Nagyvárad egyik fiatal pénzüntézte, a *Magyar Bank*. Tavalyi tiszta nyeresége már jóval meghaladja a száz-ezer koronát s ezt a szép eredményt szolid, körültekintő és mindig kitartó munkával érte el.

Az intézet tegnap délután tartotta évi közgyűlését, melyen jelen voltak:

Erős Rezső, Lukács Géza, dr. Adorján Emil, dr. Kurländer Ede, Kőszeghy József, Weinberger Lajos, Brüder Jenő, Sztarill Ferenc, Grosz Ignác, dr. Krüger Aladár, Kerekes Elek, Sziládki Ernő, Márkely János Révész Sámuel, Darvassy Lajos, Helfy József, Fischer Sámuel, Feldmann Izidor, Radó Dezső, Weisz Antal, Saághy Sándor, Rosenfeld László, Kovács Ákos, Veres Mór, Beck Albert, Weimann Béla, Szőke András, Hertelendy Géza, Dobozy György, Sternberg Lázár, Balázsovich Jenő, Szarvasi Soma, Grosz Sámuel, Korbély József, Mihálik Ferenc, Pásztor Ede, Máthé István, Buzássy József, Parobek Antal, Peller Ferenc, Peszpiß Géza, Kálmán Sándor, Grosz Sándor, Balogh Kálmán, Mezey Márton, Balogh László, Makkay József, Tatár Zoltán, Laszky Ármán, Zboray Gyula, Weisz I. Miksa, Leszner Alfréd, Klein Sándor és Vilmos, Altnöder Endre, Kozma Ferenc stb.

Erős Rezső igazgatósági elnök a szép számmal megjelent részvényeseket melegen üdvözölte s a közgyűlést megnyitotta, mely után felkérte dr. Krüger Aladár igazgatósági jegyzőt, hogy az évi jelentést olvassa fel, mit a közgyűlés egyhangulag tudomásul is vett.

A jelentésből közöljük a következőket:

A pénzüntézetek elég kedvezőek voltak s az év utolsó negyedében a bankkamatláb felemelése szintén nem gátolta a jó üzletmenetet, úgy hogy az egész vonalon minden üzletágban intézetünk erősödését és izmosodását konstatálhatjuk, amit az itt következő számadatok világosan elénk tárnak.

Fokozott üzletmenetnek megfelelően 1910. márcus 30-án tartott rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy 1 millió koronát kitevő alaptőkének 500 ezer koronával felemeli s ezen határozatnak megfelelően az igazgatóság 2500 darab új részvényt 206 koronás árfolyamon dobált ki, mely újabb alaptőke az év végéig, csekély hányad kivételével teljesen be is folyt intézetünk pénztárába.

Margitai fiókunk, mely 1910-ben első teljes évi működését fejtette ki, legnagyobb megelégedésünkre teljesen bevált s a jelek után itélve, hűzgapótló működést fejt ki.

A forgalmi kimutatás főbb adatai:

Betétek Álladéka az 1910. év végén 2.946.936 K 71 fill., emelkedés 819.395 K 97 fillér. Váladótárca álladéka az 1910. év végén 5.134.297 K 30 fill., emelkedés 1.472.036 K 8 fillér. Folyószámlai előlegek álladéka az 1910. év végén 1.619.877 K 30 fill., emelkedés 768.888 K 41 fill. Jelzálog kölcsönök álladéka az 1910. év végén 391.201 K 70 fill., emelkedés 317.191 K 70 fill. Törlesztéses jelzálog-kölcsön álladéka az az 1910. év végén 277.215 K 72 fill., emelkedés 137.269 K 41 fill. Ossztorgalom az 1909. évben 102.215,089 K 17 fill., osztóforgalom az 1910. évben 142.270,483 K 46 fill., emelkedés 40.055,394 K 29 fill.

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük a betérjesztett számadásokat jóváhagyni s az 1910. ére kiténtetett 117,036 korona 70 fillér tiszta nyereséget a kereskedelmi törvény s az alapszabályok 41. szakaszának rendelkezése alapján felosztani.

Kérjük egyúttal határozatilag kimondani, hogy intézetünk főpénztárnál Nagyváradon és fiókunk pénztáránál Margitán, valamint Budapesten a Hazai bank r.-t.-nál (V. Dorottya utca 3.) és a Magyar pénzüntézetek központi hitelbankja r.-t.-nál (V. Arany János-utca 24.) 1911. január hó 20-tól kezdődőleg részvényeink IV-ik számú szelvényeit darabonként 12 koronával váltjuk be.

Az osztalék részvényenként 12 korona, a jelenléti jegyeket 4 koronájával váltják be.

Ezután az igazgatóságba megválasztották Korbély Józsefet, a Berettyó-vízszabályozó társulat főmérnökét, valamint a felügyelő-bizottságot kiegészítették Altnöder Endre városi mérnökkel és dr. Váradi Ödön ügyvéddel.

Az igazgatótanácsba a következőket választották be: Bereczky László, D. Berger Ignác, Csepregi Miklós, Dobozy György, Farkas József, Fischer Ignác, Goldberger Lajos, Helfy József, Kovács Ákos, Kovács Béla, Laszky Ármán, Megó Akos Bikács-pusztá, Mihálik Ferenc, Nagy Ignác, Stein Elek, Sternberg Mór, Biharpüspöki, Szabó László, Tólgýessy Károly Sz. László pusztá, Vermes Korlát, Vinmer Béla Pusztá-Radvány.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

A nagyvárad Takarékpénztár által elért üzleti eredmény általában igen kedvező, de alig egy kettő mutat fel oly óriási fejlődést, mint a Polgári Takarékpénztár. A múltévi millió korona részvényeinkkel szemben az 1910. évi tiszta nyereségye 200,401 korona.

Az intézet tegnap tartotta évi közgyűlését, amelyen beszámolt a részvényeseknek az igazgatóság az elért szép eredményről.

A közgyűlésen dr. Kiss Döme gör. sz. káptalani ügyész elnököl s jelenvoltak:

Ill. Moskovits Mór, Schwartz Mirton, Varró Domokos, Wechsler Adolf, Székely Sándor (főszámvevő), Revoczky Béla, Stern Mózes, Schönberg Armin, Szalay József, dr. Fehér Adolf, Sződényi Nándor, Andrányi Gusztáv, Zoltán Imre, Máthé István, Krammer Károly, Frankl Zsigmond, Léderer Manó, Kálmán Sándor, Hann Lajos, Schwartz Arthur, Schwartz Miksa, Nagy György, Grósz Sándor, Reich Sándor, Róz Simon, Inceze Lajos, Helfy József, dr. Weisz Mirton, Neumann Zsigmond, dr. Rednik Gábor, Bleyer Kálmán, Lindenfeld Dávid, Perlesz Adolf, dr. Deák István, Kaczvinsky Andor, Kein Károly, Székely Sándor (mérnök), Sziládki Ernő, Weisz Mór, Grósz Dezső, Weisz József, Bleyer Lajos, dr. Váli Péter, Szandicz Mór, Dévald Mihály, Friedmann Benő, Waldmann Odön, Fleishhacker Hugó, Wallerstein Ferenc, Schiller Sándor, Balázs Miklós, Ehrlich Kálmán, Reich Armin és Gerő Sándor.

Elnök üdvözölve a megjelent részvényeseket, felkéri az igazgatóság jelentésének előterjesztésére Aczél Zsigmond vezérigazgatót, a jegyzőkönyv vezetésére dr. Békely Gyula intézeti ügyészt.

Az igazgatóság jelentése a következő:

Tisztelt közgyűlés!

A lefolyt 1910. üzletév — normális lévén a pénzpiac helyzete — ennek megfelelőleg folyt le; üzletágaink mindegyikében a tervszerűen lerakott alapok az fejlődés örvendetes tényével számoltunk be.

Miután azonban a mindinkább szaporodó pénzüntézetek s az ezek által támasztott versenyre felkészülni kellett s ezen szempont által vezérelve tekintetbe vettük azon körülményt is, hogy a bankszerű üzeletek esetleg idők múlva csökkeneni találnak — bárha a lefolyt évben még ez irányban is emelkedés ta-

pasztalható nálunk — előrelátásból gondoskodnunk kell arról, hogy a bankszerű üzeletek esetleges csökkenéséért más oldalról nyerjünk kárpótlást. E cél vezetett bennünket akkor, midőn 1910. május 11-én tartott rendkívüli közgyűlésünk alkalmával alapszabályaink megfelelő módosításával, áru-üzlet létesítését határoztuk el.

Az áru-üzlet kebelében egyelőre a faipari osztályt szerveztük, melynek vezetésével egy megfelelő szakembert bíztunk meg, kinek ezen üzletágnál való anyagi érdekeltsége, valamint szaktudása és föltétlen megbízhatósága elég garancia arra, hogy ezen üzletághoz a legszebb reményeket fűzzük, mert a lefolyt 8 hónap — mióta ezen üzlet megindult, — bár a kezdet nehézségeivel küzdöttünk, már eddig is szép anyagi eredményeket tüntet fel, mely eredményt azonban jelen számadásunkban még nem számoltunk el.

Egyrészt jól megalapozott üzletágaink örvendetes fejlődése, másrészt pedig az újonnan szervezett és szépen fejlődő áruosztályunk szükségletei parancsolólag követelik tőlünk, hogy anyagilag erősödjünk, mi célból ismét azt javasoljuk, hogy üzleti alaptőkének egy millió koronával emeljük, ezen javaslatunkat azon biztos hitben merjük elfogadásra ajánlani, hogy a felemelendő alaptőke megfelelő gyümölcsözőteté-e is remelhető. Az alaptőke emelése körül részletes javaslatunkat külön indítványban terjesztjük a t. közgyűlés elé.

Ezek után kérjük a t. közgyűlést, méltóztassék elhatározni, hogy az 1910. évi üzletév nyereségeből 200,401 K 98 fill. hozzáadva az 1909. évi állományhoz 149,47 K 79 fill. s így a rendelkezésre álló 215,349 K 77 fill.

Osztalékra 7500 drt. részvény után a 16 K 120,000 K, tartalékra 40,000 K, 10 százalék igazgatósági jutalékra 20,040 K 19 fill., 3 százalék felügyelő bizottsági jutalékra 6,012 K 05 fill., 3 százalék vezérigazgatói jutalékra 6,012 K 05 fill., nyugdíjalapra 5,000 K, jótékony célra 1,000 K, összesen 198,064 K 29 fill., míg a fennmaradó 17,285 K 48 fill. új számlára vitessék át.

Az egyhangú helyesléssel fogadott igazgatósági jelentés után Aczél Zsigmond vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóságnak a részvénytársaság alaptőkéjének egy millió koronával két millió ötszáz ezer koronára leendő felemelésére vonatkozó indítványát, mely szerint 5000 drt. új kétszáz (200) koronás n. é. részvényt bocsájtanak ki 230 korona vételárban, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 30 korona rends. tartalékához csatolatik. Minden 3 régi részvény birtokosának 2 új részvény átvételére van joga, mely után darabonként 3 korona bélyeg és kiállítás díj fizetendő. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1911. február 15. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak 1911. február 15-ig darabonként 83 koronát, 1811. február 28-ig darabonként 80 koronát, 1911. március 15-ig darabonként 70 koronát, valamint 1911. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalék kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1911. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Az igazgatóság indítványát a közgyűlés a legnagyobb lelkesedéssel határozattá emelte s az intézet alapszabályait ennek megfelelőleg módosította. Majd a felügyelő bizottság rendszer tagjává Andrányi Gusztávot a Kugler és Andrányi nagykereskedő cég tulajdonosát, póttagjává Fried Ignác nagybirtokost választották meg.

Míg a napbiztosok sorába Hann Lajos, Schwartz Mór (fakereskedő), Schönberg Armin, Wallerstein Ferenc, Weisz József, dr. Fischer Imre, Szandicz Mór, Schwartz Arthur, Friedmann Benő, Sonnenfeld Adolf, Lamm Mór (uj), dr. Ricz Ödön (uj), Krammer Károly (uj), Revoczky Béla (uj), Goldstein Miksa Gyapju (uj), választották be.

Végül Kaczvinsky Andor a részvényesek nevében az intézet vezérigazgatójának, igazgatóságának, tisztikarának az éret szép eredményért köszönetet szavazott.

Vitás tenyészmen. Eradony község gazdaközönsége különös kérelmet adott be tegnap az alispánhoz. A község ugyanis 1910-ben 1000 koronáért egy tenyészmenet vásárolt. A járási mezőgazdasági bizottság kiszállott a községbe és megállapította, hogy a drága pénzen szerzett men tenyésztésre nem alkalmas. A kegyetlen határozot roppant érzékenyen érintette a gazdákat és sehogyse akarnak belenyugodni abba, hogy az 1000 koronás men ne lehessen alkalmas a tenyésztésre. De mivel hiába apelláltak fűhöz-fához, tegnap aztán az alispánhoz fordultak. A gardák arra kéri az alispánt, állapítsa meg, miszerint a drága men alkalmas-e a tenyésztésre. A furcsa kérelem felett, hogy ki fog és hogy fog dönteni, azt még egyelőre nem tudják a vármegyén.

Budapesti főzsetudósítások.

Budapest, jan. 19.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	870.50
Osztrák hitel	—	—	678.50
4%-os koronajáradék	—	—	92.—
Államvasut	—	—	750.—
Jelzálogbank	—	—	510.75
Leszámitoló bank	—	—	611.50
Hazai Bank	—	—	317.—
Kereskedelmi részv.	—	—	773.—
Rimamurányi	—	—	671.—
Salgótarjáni	—	—	655.—
Közuti vasut	—	—	798.—
Városi villamos	—	—	407.—
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

Nagyvárad Onkentes Tűzoltó-Egylet

14|1911.

Arverési hirdetmény.

A Nagyvárad Onkentes Tűzoltó-Egylet múlt év december havában tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az alább részletesen felsorolt tűzoltó-szereket és szerelvényeket nyilvános árverésen eladja.

Ezen határozat alapján e szerek eladására a nagyvárad tűzoltó őrtanyán folyó évi február hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor nyilvános árverést tartok.

Eladásra kerülnek:

1 darab	Walser-féle mozdony fecskendő kikiáltási ára	1000 K
4 >	Janek-féle fecskendő kikiáltási ára	600 K
1 >	Walser-féle nagy, 4 kerekű, tolólétra, kikiáltási ára	180 K
1 >	2 kerekű, tolólétra, kikiáltási ára	100 K
2 >	Ulmi támasztólétra á 60 K	120 K
1 >	Kihuzó 2 águ létra	60 K
1 >	Acetelin reflector lámpa	20 K
1 >	Füst álarc, teljes felszereléssel	60 K
3 >	1 karu támasztólétra á 4 K	12 K
8 >	kis, tartalék kerék á 4 K	32 K
8 >	nagy tartalék kerék á 4 K	32 K

Árverezni lehet szóval a helyszínen, vagy írásbeli ajánlat benyújtásával. Az írásbeli ajánlatok zárt, sértetlen borítékban legkésőbb az árverés megtartása előtt egy órával adandók be alulírott parancsnok kezébe.

Arverelők tartoznak a kikiáltási ár 5 százalékát az árverelő küldöttség előtt bánom-pénzül letenni.

A felsorolt tárgyak egyenként fognak árverés alá bocsáttatni, a legtöbbet ígérőnek eladatni. Kikiáltási áron alul azonban a tárgyak el nem adatnak. A vételár készpénzben azonnal lefizetendő, községeknek, vagy tűzoltó-egyleteknek a tűzoltó parancsnokság a vételár lefizetésére haladékat engedélyezhet. Árverési vevő az árverés időpontjától számított, legkésőbb három nap alatt a megvett tárgyakat a tűzoltó őrtanyáról elszállítani köteles. Az árverés alá kerülő tárgyak a tűzoltó őrtanyán megtekinthetők.

Nagyvárad, 1911. évi január hó 11-én.

Lukács Ödön,
főparancsnok.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:: utólérhetetlen. ::

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát. ::

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítek.

Levelezőlap meghívásra helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heiczer Ferenc.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

— **Kecskeméthy István** —

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank

42-ik zárszámadása az 1910. évről.

Mérleg-Számla.

VAGYON	K	f.	K	f.	TEHER	K	f.	K	f.
Ingtatlanok: Teleki-utcai intézeti ház	80000	—			Részvénytőke: 3000 db teljesen be-			900000	—
Egyéb ingatlan	12000	—	92000	—	fizetett részvény á 300 kor.				
Készpénz			135658	35	Alapok: Rendes tartalék-alap	776000	—		
Váltók			5091091	09	Intézeti ösztöndíj-alap	10000	—		
Előlegek és zálogkölsönök			103425	—	Tiszti nyugdíj alap	301224	07	1087224	07
Jelzálog-kölsönök			1896892	—	Betétek könyvecskékre	4775749	99		
Kötvény-kölsönök községeknek			8531	—	Folyószámlában	386845	20	5162595	19
Értékpapírok jegyzék szerint			896696	80	Váltók visszleszámitolásban			2644523	67
Tiszti nyugdíj-alap értékpapirjai			301224	07	Atruházott jelzálog-kölsönök			80000	—
Adósok folyó-számlában			1982351	89	Atmeneti kamatok egyenlege			28457	—
Felszerelés teljesen leírva			—	—	Fel nem vett osztalék			634	—
					Hitelezők			428247	88
					Tiszta nyereség Athozat 1909. évről	4808	11		
					Ez évi nyereség	171380	28	176188	39
			10507870	20					
								10507870	20

Nyereség- és Veszteség-Számla

VESZTESÉG	K	f.	K	f.	NYERESÉG	K	f.	K	f.
Kamatok: Betétek után (könyvecs-			199553	67	Mult évről áthozott nyereség:			4808	11
kékre és folyószámlára					Kamatok: Váltók, előlegek, jelzá-			399481	60
Üzleti költségek: Lakbér, fűtés, vilá-					logkölsönök, folyószámlák és			37951	52
gítás, könyvek, nyomtatványok,					kötvény-kölsönök után			11178	42
irodaszerek, utiköltségek, bélye-			13760	17	Értékpapírok adómentes kamatai:				
gek, posta-, sürgöny- és telefon-					Nyereség értékpapíroknál:			5487	91
díjak stb.			34010	11	Ingtatlanok jövedelme: (már meg-			27773	04
Díjazások: Összes díjazások, lakbé-					adóztatva)			70	73
rek és napibiztosi díjak					Fárdíj (jutalék) számlán:				
Adó: Összes állami és városi adók	33967	98	53923	35	Leirt követelésekből befolyt:				
Betétkamatok után 10 száz. adó	19955	37	1580	96					
Illetékek: Különféle illetékek									
Perköltségek: Perelt követeléseknél									
Leírás: Perelt követelésekből									
Tiszta nyereség: Athozat 1909 évről	4808	11	176188	39					
Ez évi nyereség	171380	28							
			487382	33					

Nagyvárad, 1910 december 31-én.

Ráczy Jakab,
cégvezető pénztáros.

Róna Armin,
cégvezető főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Markovits Antal,
elnök.
Farkas Izidor
Ficzek Lajos
Dr. Miskolczy Ferencz

Reismann Mór
vezérigazgató, h. elnök.
Krausz Dávid
Markbreit Sándor
ifj. Moskovits Mór.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Sternthál Arthur
elnök.

Lichtmann Mór

ifj. Rimanóczy Kálmán.

ÉRTESITEM

a n. é. közönséget, hogy az

Ifj. Kohn Sámuel

női-divat üzletet megvettem

s azt míg a készlet tart, olcsó
árak mellett árusítom

FLEGMAN

női-divat áruhàza.

Alapított 1888.

Bémer-tér.